

	पोलीस आयुक्तालय मिरा-भाईंदर, वसई-विरार रामनगर सृष्टी, मीरारोड पुर्व ता. जि. ठाणे फोन नं. ०२२-२९४५१००१	

माहिती पुस्तिका पोलीस कल्याण योजना

उच्च शिक्षण कर्ज

काय :	पोलीसांच्या पाल्यांचा उच्च शिक्षणासाठी दिले जाणारे बिनव्याजी कर्ज आहे. ही योजना २०१६ पासून चालू करण्यात आली आहे.
कोणासाठी :	बी.ए.एम.एस, बी.एच.एम.एस., बी.टेक., बी.सी.ए., एम.सी.ए. साठी व्यवस्थापन महाविद्यालये अथवा कोणत्याही शासन मान्यता प्राप्त अभियांत्रिकी आणि वैद्यकीय महाविद्यालयाच्या प्रवेश मिळालेल्या पोलीस पाल्यांसाठी.
मर्यादा :	एका वर्षात ५०,०००/- रुपयांपर्यंत मागील कर्जाची परतफेड केल्यानंतर नवीन कर्ज मंजूर केले जाऊ शकते. कर्ज पुन्हा मिळवण्याकरिता विद्यार्थ्याला मागील वर्षी किमान ६०% मिळाले पाहिजेत.
परतफेड :	परफेडीचा कालावधी मंजूरीच्या तारखेपासून ०१ वर्ष आहे.
कोटे :	उल्लेख केलेल्या अभ्यासक्रमांसाठी नमूद केलेल्या संस्थांकरिता लागू आहे.

प्रक्रिया:-

- कर्जासाठी अर्ज करणे.
- प्रमाणपत्र आणि गुणपत्रिका तयार करणे.
- घटक प्रमुखाकडून मान्यता.

उच्च शिक्षण अनुदान

काय :	उच्च शिक्षणासाठी गुणवत्ता आधारित शिष्यवृत्ती आहे. ही २०१६ पासून चालू करण्यात आली आहे.
कोणासाठी :	सी.ई.टी./एन.ई.ई.टी./जे.ई.ई. द्वारे नमुद संस्थांमध्ये प्रवेश घेतलेल्या पोलीस पाल्यांसाठी (पोलीस निरीक्षकापर्यंतच आणि सदस्य असलेले लिपिक यांसाठी) ही योजना केवळ पहिल्या वर्षाच्या विद्यार्थ्यांसाठी लागू आहे आणि देणगी न भरलेल्या विद्यार्थ्यांसाठीच.
रक्कम :	विविध अभ्यासक्रमांसाठी दोन प्रकारच्या शिष्यवृत्त्या आहेत. १) सी.ई.टी. च्या माध्यमातून इंडियन इंस्टिट्यूट ऑफ मॅनेजमेंट, नॅशनल लॉ स्कूल, नॅशनल इंस्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी, कोणत्याही वैद्यकीय किंवा दंत महाविद्यालयातील पहिल्या वर्षाच्या अभ्यासक्रमासाठी दाखल झालेल्या विद्यार्थ्यांसाठी प्रतिवर्ष २५,०००/- रुपये. २) आय.आय.टी -जे.ई.ई./एन.ई.ई.टी. द्वारे इंडियन इंस्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजीमध्ये किंवा एम.बी.बी.एस. अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश मिळालेल्या विद्यार्थ्यांना १,००,०००/- रुपये.

प्रक्रिया:-

- कर्जासाठी अर्ज करणे.
- प्रमाणपत्र आणि गुणपत्रिका तयार करणे.
- घटक प्रमुखाकडून मान्यता.

बस्ता अनुदान

काय :	मुलींच्या शिक्षणाला प्रोत्साहन देण्यासाठी आणि तीला उत्तेजन देण्यासाठी ५०० रुपये दफ्तरासाठी अनुदान म्हणून देण्यात येते. ही योजना २०१७ मध्ये सुरु करण्यात आली आहे.
कोणासाठी :	५ वी ते १० वी मध्ये शिकणाऱ्या पोलीस अंमलदारांच्या मुलींकरिता.
मर्यादा :	प्रत्येक अंमलदारांच्या दोन मुली पर्यंतच हे अनुदान दिले जाऊ शकते.
कसे :	दरवर्षाच्या ३१ ऑगस्टच्या आत मुलींचे नावे प्रत्येकी पोलीस स्थानकांतून मुख्यालयात सादर होतात. बोनाफाईडची आवश्यकता नाही.

पुस्तक अनुदान

काय :	शैक्षणिक पाठ्यपुस्तकांच्या खरेदीसाठी दिले जाणारे गुणवत्ता आधारित अनुदान.
कोणासाठी :	५ वी पासून पदव्युत्तर पदवी पर्यंत शिकत असलेले पोलीस अंमलदार (पोलीस निरीक्षकांपर्यंत) शहीद आणि प्रशासनिक लिपिक यांच्या पाल्यांसाठी.
कसे :	निकाल जाहीर झाल्यानंतर ३ महिन्यांच्या आत कागदपत्रे जमा करून हे अनुदान पात्रतेनुसार प्राप्त होते.

अ.क्र.	वर्ग	टक्के	रक्कम
१.	५ वी ते १० वी	८५%	१,२५०
२.	११ वी ते १२ वी	८०%	२,५००
३.	पदवी	७०%	३,७५०
४.	डिप्लोमा	६५%	३,७५०
५.	अभियांत्रिकी पदवी	६५%	८,७५०
६.	वैद्यकीय पदवी	६५%	१८,७५०
तक्ता : वर्गवार पुस्तक अनुदान रक्कम (सुधारित)			

पोलीस कुटूंब आरोग्य योजना (MPKAY)

काय :	२००५ सालापासुन महाराष्ट्र पोलीस कुटूंब आरोग्य योजना महाराष्ट्र शासनाने सुरु केली. याद्वारे रुग्णांना कॅशलेस वैद्यकीय उपचार दिले जातात.
कोणासाठी :	पोलीस अधिकारी/अंमलदार आणि घरातील कुटुंबियांसाठी केवळ उल्लेख केलेल्या ३२ आजाराकरिता (२७ आकस्मिक + ०५ गंभीर).
कसे :	पोलीस महासंचालक कार्यालय हॉस्पिटल आणि तिसरे पक्षीय एजन्सी (टी.पी.ए.) सोबत करार करते. सी.जी.एच.एस. च्या दरानुसार खाजगी रुग्णालयांची नेमणूक पॅनलवर केली जाते आणि त्यांच्या सेवेसाठी त्यांना पैसे दिले जातात.

- रुग्णाला अधिकृताने इस्पितळात दाखल केले जाते.
- कॅशलेस उपचार होतात.
- टी.पी.ए. ला इस्पितळ बिल पाठवते.
- छाननी केल्यानंतर पो.म. कार्यालय बिल भरते.

कोठे :	राज्यातील १७० रुग्णालयांमध्ये (१४१ महाराष्ट्र व २९ मुंबई मधील) या योजनेअंतर्गत समावेश असलेल्या आजारांची यादी पुढे दिली आहे.

२७ आकस्मिक आजार :

- कार्डियाक आणिबाणी/ सेरेब्रोव्हिस्क्युलर रोग/ पल्मनरी
- आपत्कालीन स्थिती
- उच्च रक्तदाब
- धनुर्वात
- डिथीरिया
- अपघात/शॉक सिंड्रोम/हृद्यरोगविषयक किंवा रक्तवाहिन्यांसंबंधी समस्या
- गर्भपात
- तीव्र ओटीपोटात वेदना/ आतड्यांसंबंधी अडथळा
- तीव्र रक्तदाब
- गॅस्ट्रोएन्टेरेटिसिस
- टायफॉईड

- कोमा
- मानसिक विकाराची सुरुवात
- डोळ्यात रेटिना अलिप्त
- स्त्रीरोगविषयक आणि प्रसुती आपत्कालीन
- नैसर्गिक आपत्कालीन स्थिती
- गॅस गॅंगरीन
- कान, नाक किंवा घशातील आपत्कालीन स्थिती
- शस्त्रक्रिया आवश्यक असलेल्या जन्मजात विसंगती
- ब्रेन ट्युमर
- बर्न्स
- एपिलेप्सी
- तीव्र काचबिंदु
- स्पायनल कॉर्डची गंभीर आपत्कालीन व्यवस्था
- उष्माघात
- रक्त संबंधित विकार
- प्राण्यांच्या चावण्याच्या संबंधित विषबाधा
- रसायनाशी संबंधित विषबाधा

०५ गंभीर आजार

१. हृदय शस्त्रक्रिया
२. बायपास सर्जरी
३. अँजिओप्लास्टी
४. मुत्रपिंड रोपण
५. रक्त कर्करोग

एकलव्य योजना

महाराष्ट्र पोलीस दलातील अनेक अधिकारी / अंमलदार यांची मुले महाराष्ट्र पोलीसात तसेच इतर शासकीय सेवेमध्ये / खाजगी सेवेमध्ये नोकरी मिळवण्यासाठी प्रयत्न करत असतात. तथापि नोकरीच्या अपुऱ्या संधी, नोकरीसाठी पात्रतेचा अभाव, तीव्र स्पर्धा, इत्यादी अडचणींमुळे प्रत्येकास नोकरी मिळेल असे नाही. परिणामी नोकरी न मिळाल्यास उद्योगधंदा सुरु करण्यासाठी आर्थिक स्तरावर पाठिंबा न मिळाल्यामुळे भांडवल उभे करणे कठीण जाते. त्यामुळे अशी मुले नोकरी व व्यवसाय यांच्या अभावामुळे त्यांच्या आयुष्यात हतोत्साहित होण्याच्या मोठा दुष्परिणाम संभावतो. त्यामुळे अशा मुलांकरिता तसेच पोलीस अंमलदारांच्या पति-पत्नी यांना नवीन उद्योगधंदा सुरु करण्यासाठी आर्थिक पाठबळ देण्याच्या उद्देशाने व पोलीस अंमलदार यांचे कुटुंब आर्थिकदृष्ट्या सक्षम करण्यासाठी एकलव्य योजना उद्योजक व कौशल्य विकास ही योजना सुरु करण्यात आली आहे.

योजनेचे नाव:- या योजनेस एकलव्य योजना उद्योजकता व कौशल्य विकास असे संबोधण्यात येईल.

योजनेचे उद्दिष्ट व लाभार्थी :- महाराष्ट्र पोलीस दलातील पोलीस अंमलदार ते सहाय्यक पोलीस उपनिरीक्षक यांचे १८ वर्षांवरील पाल्यांना पोलीस अंमलदारांच्या पती/पत्नींना नवीन लघुउद्योग सुरु करण्यासाठी अग्रिम तत्वावर परत फेडीच्या अटीवर आर्थिक भांडवल पुरविणे.

योजनेचे स्वरूप:-

- १) पोलीस अंमलदार यांनी त्यांच्या १८ वर्षांवरील पाल्यांना, तसेच पती/पत्नींना नवीन लघुउद्योग सुरु करण्याकरिता विहित नमुन्यात घटकप्रमुख यांचेकडे अर्ज सादर करावा.
- २) घटकाचे पोलीस निरीक्षक पोलीस कल्याण यांनी अर्जाची पडताळणी करावी, त्या जागेवर उद्योग सुरु करावयाचा आहे. त्या जागेस भेट द्यावी. उद्यागाचे स्वरूप , जागेची परिस्थिती व उद्योग सुरु करण्याची योग्यता याच्या अनुषंगाने लघुउद्योगाची व्यवहार्यता तपासणी पोलीस आयुक्त/ अधिक्षक / घटकप्रमुख यांनी पोलीस निरीक्षक, पोलीस कल्याण यांच्या अहवालाच्या अनुषंगाने अर्जदाराच्या पाल्यास , पती/पत्नीस अर्जदारासह मुलाखतीस बोलवावे व मुलाखतीनंतर प्रकरण निहाय मंजूरीचा निर्णय घ्यावा.

३) भाजी विक्रीचे दुकान, शिलाई व्यावसायाचे दुकान, किरकोळ वस्तु विक्रीचा व्यवसाय, पेपर विक्री, पर्यटन अभिकर्ता, झेरॉक्स व्यवसायासारख्या इतर व्यवसायाकरिता कमाल बिनव्याजी रु.१,००,०००/-पर्यंत अग्रीम भांडवली मंजूर करण्यात येईल.

लाभार्थीची पात्रता:-

१) लाभार्थी हे पोलीस अंमलदार ते सहाय्यक पोलीस उपनिरीक्षक यांचा पाल्य अथवा पती/पत्नी असावा.

अर्जासोबत जोडावयाची कागदपत्रे:-

- १) विहीत नमुन्यात अर्ज.
- २) अर्जदार पोलीस अंमलदाराच्या वेतनातून दरमहा हप्ता वजाती करण्याचे संमतीपत्र.
- ३) अर्जदार ज्या जागेत उद्योग सुरु करणार, त्या जागेचे भाडेकरारनामा अथवा गुमास्ता लायसेन्स वा इतर अनुषंगिक कागदपत्र.
- ४) अर्जदार या योजनेतून मिळणाऱ्या भांडवलाव्यतिरिक्त आवश्यक ते अधिक भांडवल कसे उभारणार त्याबाबतची माहिती.
- ५) ज्याच्या नावावर कर्ज घेणार आहे, त्या लाभार्थी पाल्य/ पती/ पत्नीचे आधारकार्ड झेरॉक्स

अटी व शर्ती:-

- १) या योजनेखालील कोणताही उद्योग हा पोलीस विभागाच्या जागेवर करता येणार नाही.
- २) सदर योजनेचा लाभ होऊनही ३ महिन्यांच्या आत लघुउद्योग सुरु न केल्यास अथवा गैरवापर केल्याचे दिसुन आल्यास संबंधित पोलीस अंमलदारकडून वार्षिक १२% व्याजदराने सर्व रक्कम ४ मासिक हप्त्यात वसूल केली जाईल.

लेखा ठेवणे:-

- १) प्रत्येक घटकप्रमुखांनी या योजनेसाठी परिशिष्ट- ब प्रमाणे स्वतंत्र नोंदवही ठेवावी.
- २) या योजनेसाठी वितरीत करावयाचा निधी घटक पोलीस कल्याण निधीमधून वितरीत केला जाईल व त्याची प्रतिपूर्ती घटकप्रमुखांनी पोलीस महासंचालक, म. राज्य मुंबई कार्यालयास अहवाल पाठवल्यानंतर मध्यवर्ती पोलीस कल्याण निधीमधून घटक कल्याण निधीमध्ये केली जाईल.
- ३) अग्रीम वितरीत करण्याच्या दिनांकापासुन परतफेड ७ व्या महिन्यापासुन १८ हप्त्यात बिनव्याजी वेतनातून वसूल केले जाईल.

महाराष्ट्र दर्शन रजा सवलत

मा. पोलीस महासंचालक म. रा. मुंबई यांचेकडील आदेशान्वये पोलीस कल्याण निधीचे सदस्य असलेले पोलीस अंमलदार ते सहायक पोलीस उपनिरीक्षक, तसेच कनिष्ठ श्रेणी लिपीक ते प्रमुख लिपीक तसेच वर्ग- ड यांना त्यांचे कुटुंबियांना सोबत सहलीस जाण्यास, परिवारासोबत वेळ घालविण्यात यावा या दृष्टीकोनातून महाराष्ट्र दर्शन रजा सवलत देण्यात येत आहे.

काय:- रजा प्रवास सवलती व्यतिरिक्त अंमलदारांना १,००० हजार रुपये अनुदान म्हणून कल्याण निधीतून देण्यात येतो. पोलीस अंमलदार पासून सहाय्यक फौजदारापर्यंत हि रक्कम प्राप्त होते. हि रक्कम राज्ये सीमेतील प्रवासासाठीच वैध आहे.

कसे:-

- रजेसाठी अर्ज करणे.
- १,००० रुपये भत्ता मिळणे.

वैद्यकीय अग्रीम

- काय** :- वैद्यकीय गरजांसाठी बिनव्याजी अथवा अल्पव्याजी कर्ज.
- कोणासाठी** :- पोलीस अंमलदार आणि कुटुंबीय यांचेसाठी राज्य सरकारने नमूद केलेल्या ३२ आजारांपलीकडच्या आजारांसाठी.
- कसे** :- मंजुरी मिळाल्यानंतर ३ महिन्यांनी पगारातून कपात चालू होते व १८ महिन्यांनंतर १० टक्के व्याज दरासह पगारातून कपात चालू होते.
- मर्यादा** :- एकुण पुनर्प्राप्ती होईपर्यंत नवीन कर्ज मंजूर केले जावू शकत नाही.
- अपवाद** :- परिस्थितीनुसार व्याजदर अथवा थोडी किंवा पुर्ण कर्जमाफी संपूर्णतः पोलीस महासंचालक कार्यालयाच्या निर्णयान्वये होऊ शकते.
- खर्च** :- पोलीस कल्याण निधीमधून दिला जातो.

चष्मा अनुदान

- पोलीस कल्याण निधीमधून पोलीस अंमलदारांकरीता चष्मा घेण्याकरिता एकदाच ५०० रुपये अनुदान दिले जाते.

सदृढ बालिका आहार योजना तसेच विशेष पोषण आहार

- मा. पोलीस महासंचालक म. रा. मुंबई यांचेकडील आदेशान्वये गरोदर असलेल्या महिला पोलीस अधिकारी/ अंमलदार यांना विशेष पोषण आहार करीता रक्कम ५०००/ रुपये व जन्मास आलेले अपत्य मुलगी निघाल्यास बेटी बचाव पार्श्वभूमीवर मुलीचा जन्मदर वाढदिवस प्रोत्साहन देण्याच्या दृष्टीने तिच्या पोषणासाठी ५०००/ रुपये इतके सदृढ बालिका अनुदान देण्यात येते.